

IZVJEŠTAJ

o pregovorima između delegacije Crne Gore i Rumunije u vezi sa zaključivanjem Administrativnog sporazuma za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju

Bilateralnim međunarodnim ugovorima, na bazi reciprociteta, obezbjeđuju se prava iz socijalnog osiguranja, državljana zemalja ugovornica po osnovu rada i boravka u jednoj od država ugovornica. Odredbe bilateralnih ugovora o socijalnom osiguranju obuhvataju prava iz zdravstvenog osiguranja, prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, prava za slučaj nezaposlenosti, prava na dječiji dodatak i administrativno pravnu pomoć.

Crna Gora i Rumunija imaju prijateljske odnose i sadržajnu saradnju u mnogim oblastima od uzajamne važnosti, što potvrđuje i kontinuirani politički dijalog na visokom nivou. Postoji obostrani interes za snaženje dobre saradnje u različitim oblastima, a naročito u oblasti kulture, saobraćaja, privrede i socijalne politike. Odnosi dvije zemlje dodatno su ojačani kroz saradnju u okviru multilateralnih foruma i organizacija, a intenzivna saradnja odvija se u okvirima široke normativno pravne osnove, čemu će doprinijeti i zaključenje Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju i Administrativnog sporazuma za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju.

Bilateralna saradnja između Crne Gore i Rumunije u oblasti socijalnog osiguranja postoji još od 20. marta 1976. godine, kada je u Bukureštu potpisan Sporazum između Vlade Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Vlade Socijalističke Republike Rumunije o saradnji u oblasti zdravstvenog osiguranja, koji je stupio na snagu 1. decembra 1976. godine. Navedenim sporazumom regulisani su međusobni odnosi država ugovornica u oblasti zdravstvenog osiguranja.

Imajući u vidu činjenicu da se zaključivanjem Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju proširuju i jačaju svi oblici saradnje iz oblasti socijalnog osiguranja to je nakon tri kruga pregovora usaglašen tekst Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju na crnogorskom, rumunskom i engleskom jeziku koji je Vlada Crne Gore, na sjednici od 20. aprila 2017. godine prihvatila i ovlastila Kemala Purišića, ministra rada i socijalnog staranja, da u ime Vlade Crne Gore potpiše Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju (Zaključak Vlade Crne Gore broj:07-1213).

Kako ugovore o socijalnom osiguranju prate administrativni sporazumi za njihovo sprovođenje, dopunski sporazumi kojima se bliže reguliše postupak za ostvarivanje pojedinih prava (stupaju na snagu istog dana kada i sporazum o socijalnom osiguranju) to se nakon usaglašavanja teksta Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju pristupilo usaglašavanju teksta Administrativnog sporazuma za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju. Tekst Administrativnog sporazuma na crnogorskom i rumunskom jeziku usaglašen je na pregovorima održanim u Podgorici u periodu od 28.-30. marta 2017. godine, dok je tekst na engleskom jeziku usaglašen elektronskim putem.

Kao i Sporazum između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju tako se i Administrativni sporazum za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju temelji na opšte prihvaćenim principima i standardima za zaključivanje ovakvih sporazuma.

Predstoji potpisivanje sporazuma a nakon toga ispunjavanje unutrašnjih pravnih procedura država ugovornica, neophodnih za stupanje na snagu Sporazuma o socijalnom osiguranju.

**ADMINISTRATIVNI SPORAZUM
ZA SPROVOĐENJE SPORAZUMA
IZMEĐU
CRNE GORE I RUMUNIJE
O SOCIJALNOM OSIGURANJU**

Na osnovu člana 34 stav 2, tačka 1 Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju, koji je potpisan u _____ dana _____ godine (u daljem tekstu: Sporazum), nadležni organi država ugovornica iz člana 1 stav 1 tačka 4 Sporazuma dogovorili su sljedeće:

**DIO I
OPŠTE ODREDBE**

**Definicije pojmova
Član 1**

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom sporazumu imaju isto značenje kao u članu 1 Sporazuma.

**Organi za vezu
Član 2**

(1) U skladu sa članom 34 stav 2 tačka 2 Sporazuma, kao organi za vezu određuju se:

U Crnoj Gori:

- Ministarstva nadležna za pravne propise iz člana 2 Sporazuma, koja svoje nadležnosti iz djelokruga organa za vezu mogu prenositi na nadležne nosioce;

U Rumuniji:

- Nacionalna institucija za javne penzije za starost, porodične penzije, invalidske penzije, davanja za slučaj smrti i davanja u naturi i novcu u slučaju povrede na radu i profesionalne bolesti;
- Nacionalna institucija za zdravstveno osiguranje za naknadu u slučaju privremenu nesposobnost za rad, davanje za materinstvo i davanja u naturi u slučaju bolesti i materinstva;
- Nacionalna agencija za plaćanja i socijalnu inspekciju za državni dječiji dodatak;
- Nacionalna agencija za zapošljavanje radne snage u vezi zakonodavstva primanja za nezaposlenost;

(2) U primjeni Sporazuma i ovog sporazuma organi za vezu sarađuju, uzajamno pružaju pravnu i administrativnu pomoć i mogu se neposredno obraćati nadležnim organima, nosiocima i zainteresovanim licima ili njihovim punomoćnicima.

(3) Organi za vezu dviju država ugovornica će, u cilju ispunjavanja obaveza propisanih Sporazumom i ovim sporazumom, utvrditi odgovarajuće dvojezične obrasce.

Nosioci nadležni za primjenu Sporazuma

Član 3

Nosioci nadležni za primjenu Sporazuma, su:

U Crnoj Gori:

1. Bolest
 - Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Podgorica;
2. Starost, smrt i invalidnost
 - Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Podgorica.
3. Povrede na radu i profesionalne bolesti
 - Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Podgorica;
 - Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Podgorica.
4. Nezaposlenost
 - Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Podgorica.
5. Dodatak za djecu
 - Centri za socijalni rad.

U Rumuniji:

- Teritorijalne institucije za penzije za starost, porodične penzije i invalidske penzije, davanja za slučaj smrti, kao i davanja u naturi i novčana davanja u slučaju povrede na radu i profesionalne bolesti;
- Nacionalne institucije za penzije iz javnog sektora;
- Institucije zdravstvenog osiguranja u slučaju privremene spriječenosti za rad, materinstva i davanja u naturi u slučaju bolesti i materinstva
- Okružne agencije za plaćanje i socijalnu inspekciju u slučaju državnog dječijeg dodatka
- Okružne agencije za zapošljavanje za slučaj nezaposlenosti.

DIO II

ODREDBE O PRAVNIM PROPISIMA KOJI SE PRIMJENJUJU

Primjena čl. 9 – 11 Sporazuma

Član 4

(1) U slučajevima iz čl. 9 do 11 Sporazuma nadležni nosilac države ugovornice, čiji se pravni propisi primjenjuju, izdaje, na utvrđenom dvojezičnom obrazcu, potvrdu o primjeni tih pravnih propisa u određenom periodu.

(2) Obrazac iz stava 1 ovog člana, na zahtjev zaposlenog i poslodavca, odnosno lica koje obavlja samostalnu djelatnost, izdaje:

U Crnoj Gori:

- nadležna organizaciona jedinica Fonda za zdravstveno osiguranje

U Rumuniji:

- Nacionalne institucije za penzije iz javnog sektora;

(3) Obrazac iz stava 1 ovog člana se može i naknadno izdati.

(4) Nosioци iz stava 2. ovog člana međusobno razmjenjuju kopije izdatih obrazaca.

(5) U slučaju produženja privremenog upućivanja, nakon isteka prvih 24 mjeseca, nadležnom organu države ugovornice, čiji pravni propisi treba da nastave da se primjenjuju ili nadležnom nosiocu kojeg taj organ ovlasti, zaposleni i/ili poslodavac ili lica koje obavlja samostalnu djelatnost mogu podnijeti zajednički zahtjev za saglasnost. U ovom slučaju, taj organ ili nosilac će tražiti saglasnost nadležnog organa ili nadležnog nosioca druge države ugovornice. Nakon prijema saglasnosti, nadležni nosilac države ugovornice čiji pravni propisi treba da nastave da se primjenjuju, zavešće odobrenje o primjeni pravnih propisa i uputiti kopiju istog nosiocu druge države ugovornice.

DIO III

POSEBNE ODREDBE

GLAVA 1

Bolest i materinstvo

Sabiranje perioda osiguranja

Član 5

(1) Radi primjene člana 12 Sporazuma, nadležni nosioci država ugovornica, na utvrđenom dvojezičnom obrazcu, potvrđuju periode osiguranja navršene prema pravnim propisima koje primjenjuju.

(2) Obrazac iz stava 1 ovog člana, na zahtjev osiguranika ili nosioca osiguranja druge države ugovornice na čijoj teritoriji to lice ima prebivalište ili boravište izdaje nosilac države ugovornice na čijoj teritoriji je osiguranik zadnji put bio osiguran.

Davanja u naturi u slučaju boravišta na teritoriji druge države ugovornice

Član 6

(1) Radi korišćenja prava na hitnu zdravstvenu zaštitu, lice iz čl. 13 st. 1 i 2 i člana 16 stav 1 Sporazuma obavezno je da nosiocu u mjestu boravišta ili pružaocu zdravstvenih usluga u mjestu boravišta, podnese, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, potvrdu o pravu na davanje u naturi, u skladu sa pravnim propisima države boravišta

(2) Obrazac iz stava 1 ovog člana izdaje nadležni nosilac, na zahtjev podnosioca zahtjeva, prije nego što napusti teritoriju države ugovornice u kojoj on/ona ima prebivalište i naznačava dužinu perioda u kojem se takvo davanje može dodijeliti. Ako navedeno lice ne podnese navedeni obrazac, nosilac po mjestu boravka se može obratiti nadležnom nosiocu sa zahtjevom za dobijanje istog.

Obezbjeđivanje proteza, medicinskih sredstava i drugih davanja u naturi veće vrijednosti

Član 7

(1) Odobrenje proteza, medicinskih sredstava kao i drugih davanja veće vrijednosti iz čl. 17 Sporazuma izdaje se na utvrđenom dvojezičnom obrascu, kada vrijednost tih usluga prelazi 500 eura preračunato u nacionalnu valutu nosioca koji ih odobrava.

(2) Davanja u smislu stava 1 ovog člana su:

- a) Proteze, protetika
- b) Ortopedska obuća
- c) Očna protetika
- d) Slušni aparati
- e) Zubna protetika (fiksna ili mobilna)
- f) Pomoćna pomagala za olakšavanje kretanja i invalidska kolica
- g) Zamjena za pomagala navedena od a) – f)
- h) Njega i oporavak i banjska lječilišta
- i) Medicinski oporavak u sanatorijumima i preventorijumima

(3) Za obezbjeđivanje proteza, medicinskih sredstava i ostalih davanja veće vrijednosti iz stava 1 ovog člana, nosioci po mjestu prebivališta ili boravišta će, putem predviđenih obrazaca, tražiti prethodnu saglasnost nadležnog nosioca, osim ako se odobrenje davanja ne može dogoditi zbog ugrožavanja života ili zdravlja podnosioca zahtjeva.

Davanja u naturi u slučaju prebivališta na teritoriji druge države ugovornice, za upućene radnike i penzionere

Član 8

(1) Da bi se ostavilo pravo na davanje u naturi shodno članu 14 stav 1, članu 15 stav 1 i članu 16 stav 3 Sporazuma lice mora da se registruje kod nosioca mjesta prebivališta ili

boravišta podnošenjem dvojezičnog obrazca, u dva primjerka, kojim nadležni nosilac potvrđuje pravo lica na ta davanja i dužinu perioda u toku kojeg može da dobija davanje. Ako lice ne dostavi pomenuti obrazac, nosilac mjesta prebivališta ili boravišta obratiće se nadležnom nosiocu radi pribavljanja istog. Ovaj obrazac se koristi i za članove porodice iz član 14 stav 2, člana 15 stav 2 i člana 16 stav 4 Sporazuma.

(2) Nosilac mjesta prebivališta ili boravišta obavijestiti nadležnog nosioca o registraciji.

(3) Nadležni nosilac će obavijestiti nosioca mjesta prebivališta ili boravišta o prestanku prava na davanje u naturi.

Naknada troškova

Član 9

(1) U skladu sa članom 38 Sporazuma, troškovi davanja u naturi, koja su odobrena u skladu sa čl. 13 do 17 sporazuma nadoknadiće, u odnosu na Rumuniju, nadležni nosilac preko organa za vezu, a u odnosu na Crnu Goru nadležni nosilac, na osnovu stvarnih troškova davanja u naturi, koje je pružio nosilac države prebivališta ili boravišta, na način kako je iskazano u svakom obrascu pojedinačno o stvarnim troškovima, a koje nosioci dostavljaju za svako osigurano lice, pri čemu se ne uračunavaju administrativni troškovi.

(2) Naknada troškova se vrši u valuti EURO. Za rumunskog nosioca, kurs EUR-a u odnosu na nacionalnu valutu LEU određuje se prema zvaničnom kursu Nacionalne banke na dan podnošenja zahtjeva za naknadu troškova.

(3) Zahtjev za naknadu troškova dostavlja se na kraju svakog polugodišta, a najkasnije u roku od 3 godine, i plaća se u roku od 18 mjeseci od poslednjeg dana mjeseca u kome je zahtjev podnjet.

(4) U slučaju odbijanja isplate troškova, dokumentacija koja je u vezi sa zahtjevom za naknadu troškova mora biti dostavljena drugom nadležnom nosiocu, prije isteka dogovorenog roka za plaćanje a najkasnije u roku od 36 mjeseci od poslednjeg dana mjesca u kome je zahtjev podnjet.

(5) U slučaju kada nosilac mjesta prebivališta ili boravišta, koji je izvršio davanje u naturi, ne odgovori na reklamaciju podnjetu u roku predviđenom stavom 4 ovog člana, odnosno 18 mjeseci od dana prijema zahtjeva, reklamacija se smatra usvojenom.

Novčana davanja

Član 10

(1) Kako bi ostvario pravo na davanja u skladu sa članom 18 Sporazuma, lice u pitanju podnosi zahtjev ljekaru, odnosno komisiji na teritoriji države ugovornice mjesta prebivališta ili boravišta, koji će izvršiti procjenu njegovog zdravstvenog stanja, kako bi potvrdio postojanje nesposobnosti za rad i procijeniti dužinu njenog trajanja.

(2) Sertifikat se dostavlja nadležnom nosiocu u roku koji je određen pravnim propisima države ugovornice nadležnog nosioca.

(3) Isplata se vrši neposredno osiguranom licu u skladu sa pravnim propisima koje primjenjuje nadležni nosioc.

GLAVA 2

Starosna, invalidska i porodična penzija

Podnošenje zahtjeva

Član 11

(1) Nosilac jedne države ugovornice prima zahtjeve za davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice. Nosilac države ugovornice kod koga je podnjet zahtjev za davanje zatražiće od podnosioca zahtjeva da priloži raspoloživu dokumentaciju potrebnu nadležnom nosiocu druge države ugovornice za obradu zahtjeva, a naročito podatke o periodima, vrsti i mjestima zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti, kao i podatke o poslodavcu ili licu koje obavlja djelatnost.

(2) Nadležni nosioc države ugovornice, koji primi zahtjev za davanja, isti će bez zadržavanja proslijediti organu za vezu ili nadležnom nosiocu druge države ugovornice, navodeći datum prijema istog.

Obrada zahtjeva i pokretanje postupka

Član 12

(1) Nadležni nosioci su dužni da se međusobno obavještavaju o svakom zahtjevu za davanje i svim činjenicama od značaja za ostvarivanje prava i utvrđivanje visine davanja, pri čemu potvrđivanje podataka na utvrđenom dvojezičnom obrascu zamjenjuje dostavljanje originalne dokumentacije.

(2) Nadležni nosioci, takođe, dostavljaju odgovarajuću originalnu dokumentaciju ili ovjerenu fotokopiju o periodima osiguranja navršenim u drugoj državi ugovornici, kao i eventualno, u trećoj državi.

(3) Nadležni nosilac kome je podnjet zahtjev za davanje potvrđuje na utvrđenom dvojezičnom obrascu, nosiocu druge države ugovornice periode osiguranja koji se uzimaju u obzir prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

(4) Radi utvrđivanja invalidnosti prilaže se utvrđeni dvojezični obrazac uz ovjerenu fotokopiju medicinske dokumentacije, koju posjeduje nadležni nosilac u mjestu prebivališta, odnosno boravišta, na osnovu koje je vještačenje izvršeno.

Obavještenje o završetku postupka za utvrđivanje prava na davanje

Član 13

Nadležni nosioci se međusobno obavještavaju, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, o završetku postupka za utvrđivanje prava na davanje, pri čemu navode:

1. u slučaju priznavanja prava na davanje-vrstu i početak davanja;
2. u slučaju odbijanja prava na davanje- vrstu davanja i razlog odbijanja

Obavješćavanje

Član 14

Nadležni nosioci se međusobno obavješćavaju o svim raspoloživim činjenicama značajnim za davanje, a naročito o:

1. utvrđivanju prava na davanje;
2. prestanku prava na davanje, odnosno obustavi davanja;
3. promjeni u periodima osiguranja, uz potvrdu novih perioda osiguranja;
4. početku zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti;
5. novom bračnom stanju udovice, odnosno udovca;
6. promjeni adrese;
7. prestanku školovanja djeteta i
8. smrti korisnika prava.

Isplata novčanih davanja

Član 15

(1) Nadležni nosioci država ugovornica će davanja isplaćivati direktno korisnicima, u skladu sa pravnim propisima koje primjenjuju.

(2) Nadležni nosioc će tražiti direktno do korisnika informacije u vezi sa mjestom prebivališta, bankom, žiro računom na koji treba isplaćivati davanja, kao i o ostalim podacima od značaja za isplatu davanja.

(3) Korisnik koji prima davanja od jedne države ugovornice, a ima prebivalište na teritoriji druge države ugovornice, obavezan je jednom godišnje dostaviti potvrdu o životu nadležnom nosiocu, koja će biti potpisana od strane korisnika i ovjerena od strane nadležnog organa.

(4) Ukoliko korisnik prava ne dostavi potvrdu iz stava 3 ovog člana, u predviđenom roku, privremeno će se obustaviti isplata penzije do prijema potvrde, osim ako pravnim propisima države ugovornice nije drugačije propisano.

Pomoć za slučaj smrti prema pravnim propisima Rumunije

Član 16

(1) Da bi ostavrio davanje za slučaj smrti prema pravnim propisima Rumunije, podnosilac zahtjeva sa prebivalištem na teritoriji druge države ugovornice obavezan je da svoj zahtjev uputi nadležnom nosiocu preko nosioca u mjestu njegovog prebivališta.

(2) Zahtjev se mora dostaviti sa potrebnom dokumentacijom saglasno pravnim propisima koje primjenjuje nadležni nosilac.

(3) Informacije koje je dostavio podnosilac zahtjeva moraju biti potkrijepljene zvaničnim dokumentima priloženim uz zahtjev, odnosno moraju imati potvrdu nosioca u mjestu prebivališta podnosioca zahtjeva.

Razmjena statističkih podataka

Član 17

Organi za vezu, do kraja, juna tekuće godine, međusobno razmjenjuju statističke podatke o broju korisnika po vrsti davanja i isplaćenim iznosima na teritoriji druge države ugovornice za prethodnu godinu.

GLAVA 3

Povreda na radu i profesionalna bolest

Davanja u naturi

Član 18

(1) U cilju ostvarivanja prava na davanja u naturi za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti, u skladu sa članom 25 Sporazuma, osiguranik, na koga se primjenjuju pravni propisi jedne države ugovornice, a koji ima prebivalište ili boravište na teritoriji druge države ugovornice, nosiocu države prebivališta ili boravišta podnosi obrazac, koji je izdao nadležni nosioc, koji potvrđuje da on/ona ima pravo na davanja u naturi za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti. Navedeni obrazac sadrži vrstu davanja u naturi kao i period u toku kojeg će se davanje pružati. Ukoliko osiguranik ne posjeduje navedeni obrazac, nosilac države prebivališta ili boravišta se može obratiti, putem dogovorenih obrazaca nadležnom nosiocu, sa zahtjevom za dostavljanje istog.

(2) Odredba člana 7 stav 1 i 3 se primjenjuje i u slučaju povrede na radu i profesionalne bolesti.

(3) Naknadu troškova davanja u naturi iz člana 25 i člana 34 stav (4) Sporazuma vršiće nadležni nosilac, na osnovu dokumentacije koja sadrži pregled stvarnih troškova izdat od strane nosioca mjesta boravišta ili prebivališta za svakog osiguranika pojedinačno, izuzimajući administrativne troškove.

(4) Naknada ovih troškova će se izvršiti nakon utvrđivanja karaktera povrede na radu ili profesionalne bolesti od strane nadležnog nosioca, u skladu sa odredbama pravnih propisa koje on primjenjuje.

(5) Odredbe člana 9 st. 2, 3, 4 i 5 primjenjuju se i u slučaju povrede na radu i profesionalne bolesti

Razmjena informacija i dokumentacije između nosilaca u vezi sa povredom na radu ili profesionalnom bolesti

Član 19

(1) Ako je povreda na radu nastala ili je profesionalna bolest dijagnostifikovana na teritoriji jedne države ugovornice, koja nije država nadležnog nosioca, prijava povrede na radu ili registracija profesionalne bolesti utvrđuje se u skladu sa pravnim propisima koje primjenjuje nadležni nosilac, bez obzira na pravne propise koje su na snazi na teritoriji države ugovornice u kojoj se dogodila povreda na radu ili je registrovana profesionalna bolest.

(2) Nosioc države ugovornice na čijoj teritoriji se dogodila povreda na radu ili je registrovana profesionalna bolest, proslijediće nadležnom nosiocu svu potrebnu dokumentaciju,

uključujući izvještaj o zdravstvenom stanju lica u pitanju, zajedno sa medicinskom dokumentacijom, na kraju trajanja nesposobnosti za rad.

Osporavanje karaktera povrede na radu ili profesionalne bolesti

Član 20

(1) U slučaju kada nadležni nosioc osporava karakter povrede na radu ili profesionalne bolesti, o tome će bez odlaganja obavijestiti nosioca države prebivališta ili boravišta koji je pružio davanja u naturi, koja će se u tom slučaju, počev od dana pružanja, smatrati davanjima za slučaj bolesti, ako lice u pitanju ispunjava uslove za njihovo pružanje, a naknada troškova će se izvršiti u skladu sa pravnim propisima iz oblasti bolesti i materinstva.

(2) Ako nadležni nosioc potvrdi osnovanost povrede na radu ili profesionalne bolesti, pružena davanja u naturi će se smatrati davanjima za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti, a priznaju se od dana nastanka povrede na radu ili dijagnostifikovanja profesionalne bolesti.

GLAVA 4

Nezaposlenost

Sabiranje perioda osiguranja

Član 21

(1) U cilju primjene člana 30 Sporazuma, podnosilac zahtjeva mora nadležnom nosiocu podnijeti dvojezični obrazac, koji je izdao nosioc nadležan u drugoj državi ugovornici, kojim se potvrđuju periodi osiguranja navršeni u skladu sa pravnim propisima te države ugovornice, kao i periode u kojima je bio korisnik davanja za slučaj nezaposlenosti.

(2) Ako podnosilac zahtjeva ne dostavi obrazac iz stava 1 ovog člana nadležni nosilac ili organ za vezu tražiće od organa za vezu ili nosioca nadležnog u drugoj državi ugovornici navedeni obrazac.

GLAVA 5

Dodatak za djecu

Član 22

Dodatak za djecu iz stava 2 Sporazuma podrazumijeva:

- a) Za Crnu Goru:
 - Dodatak za decu
- b) Za Rumuniju:
 - Državni dječiji dodatak

Isplata dječijeg dodatka
Član 23

Dječiji dodatak se isplaćuje u skladu sa pravnim propisima država ugovornica.

DIO IV
ZAVRŠNA ODREDBA

Stupanje na snagu
Član 24

Ovaj sporazum stupa na snagu danom stupanja na snagu Sporazuma i ima isti period važenja kao i Sporazum.

Potpisano u _____, dana _____ godine, u dva originalna primjerka, na crnogorskom, rumunskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi podjednako vjerodostojni. U slučaju razlike u tumačenju, mjerodavan će biti tekst na engleskom jeziku.

Za nadležne organe
Crne Gore

Za nadležne organe
Rumunije

ADMINISTRATIVE ARRANGEMENT

FOR THE IMPLEMENTATION OF THE AGREEMENT

BETWEEN

MONTENEGRO AND ROMANIA

ON SOCIAL SECURITY

Pursuant to Article 34, paragraph 2, subparagraph 1 of the Agreement between Montenegro and Romania on Social Security signed in _____ on _____, (hereinafter referred to as the Agreement) the Competent Authorities of both Contracting States, referred to in Article 1 paragraph 1 subparagraph 4 of the Agreement, have agreed as follows:

PART I

GENERAL PROVISIONS

Definitions of terms

Article 1

The terms used in this Administrative Arrangement shall have the meaning assigned to them in Article 1 of the Agreement.

Liaison bodies

Article 2

(1) The liaison bodies referred to in paragraph 2 subparagraph 2 of Article 34 of the Agreement are specified as follows:

For Montenegro:

Ministries responsible for the legislation specified in Article 2 of the Agreement, whose competencies from the scope of the liaison bodies can be transferred to the Competent Institutions.

For Romania:

- the National House of Public Pensions for old age, survivors, invalidity pensions, death grants and benefits in kind and in cash in case of work accidents and occupational diseases.
- the National Health Insurance House for indemnity for temporary incapacity of work, maternity indemnity and benefits in kind in case of illness and maternity.
- the National Agency for Payments and Social Inspection for the legislation on children allowances.
- the National Agency for Employment for the legislation on indemnity for unemployment.

(2) For the implementation of both the Agreement and this Administrative Arrangement, the liaison bodies shall cooperate, provide mutual legal and administrative assistance, and can directly address to the Competent Institutions, the institutions and the persons concerned or the legal representatives of those.

(3) The liaison bodies shall jointly determine the appropriate bilingual forms for the implementation of the Agreement and this Administrative Arrangement.

Institutions responsible with the implementation of the Agreement

Article 3

Institutions responsible for the implementation of the Agreement are:

For Montenegro:

- 1) For the legislation covering health insurance:
 - The Fund for Health Insurance of Montenegro, Podgorica.
- 2) For the legislation covering old age and invalidity:
 - The Fund for Pension and Disability Insurance of Montenegro, Podgorica.
- 3) For the legislation covering work accidents and occupational diseases:
 - the Fund for Pension and Disability Insurance of Montenegro, Podgorica;
 - the Fund for Health Insurance of Montenegro, Podgorica.
- 4) For the legislation covering unemployment benefits:
 - the Employment Agency of Montenegro, Podgorica
- 5) For the legislation covering the children allowances:
 - the Competent Centers for Social Work.

For Romania:

- the Territorial Houses of Pensions for old age, survivors and invalidity pensions, death grants and benefits in kind and in cash in case of work accidents and occupational diseases.
- The National House of Public Pensions in the applicable legislation field.
- The houses of health insurance for: indemnity for temporary incapacity of work, maternity indemnity and benefits in kind in case of illness and maternity.
- the County Agencies for Payments and Social Inspection – for the legislation covering the children allowances.

- The County Agencies for Employment – for the legislation regarding unemployment benefits

PART II

APPLICABLE LEGISLATION

Application of Articles 9-11 of the Agreement

Article 4

(1) For the implementation of Articles 9–11 of the Agreement, the Competent Institution of the Contracting State, whose legislation is applied, shall issue a confirmation of the application of such legislation in a certain period, on the determined appropriate bilingual form.

(2) The certificate referred to in paragraph 1 of this Articles hall be issued upon the request of the insured person and/or the employer or self-employed person, by:

In Montenegro:

- the competent organizational unit of the Fund for Health Insurance of Montenegro;

In Romania

- the National House of Public Pensions

(3) The certificate referred to in paragraph 1 of this Article may also be issued retroactively.

(4) The institutions referred to in paragraph 2 of this Article shall exchange copies of forms issued.

(5) In case of the extension of the posting period over the initial period of 24 months, the joint request of the employee and/or the employer or self-employed shall be addressed to the Competent Authority or to the designated institution of the Contracting State whose legislation continues to apply. In this respect, the abovementioned authority or institution shall request the consent of the Competent Authority or the designated institution of the other Contracting State. Upon receipt of the consent, the Competent Institution of the Contracting State whose legislation continues to apply shall register in the form on the applicable legislation the number and date of approval and shall submit a copy of it to the institution of the other Contracting State.

PART III
SPECIAL PROVISIONS

SECTION 1
SICKNESS AND MATERNITY BENEFITS

Aggregation of periods of insurance

Article 5

(1) For the implementation of Article 12 of the Agreement, the Competent Institutions of Contracting States shall certify the insurance periods completed under the legislation it apply, on the determined appropriate bilingual form.

(2) The form referred to in paragraph 1 of this Article, may also be issued subsequently upon the request of the insured person or of the institution of the second Contracting State in whose territory the person concerned is staying or residing, by the institution of the other Contracting State where the person was last insured.

Benefits in kind in case of stay in the territory of the other Contracting State

Article 6

(1) In order to receive emergency benefits in kind, the person referred to in Article 13, paragraphs (1) and (2) and Article 16 paragraph (1) of the Agreements is required to submit the determined bilingual form to the medical services providers or to the institution of the place of stay according to the legislation of the Contracting State of stay.

(2) The form referred to in paragraph (1) of this Article shall be issued by the Competent Institution, upon the request of the person, before the person leaves the territory of the Contracting State where he/she resides, and indicates the exact length of the period in which such benefits may be granted. If the person does not submit the form referred to, the institution of the place of stay may address to the Competent Institution to obtain it.

Providing prostheses, medical devices and other substantial benefits in kind
Article 7

- (1) The approval for the providing of prostheses, medical devices as well as other substantial benefits in kind requiring higher costs, referred to in Article 17 of the Agreement, shall be issued on the basis of the agreed form, when the value of those services exceeds 500 euro, denominated in national currency of the institution which is granting them.
- (2) The benefits referred to in paragraph 1 of this Article are:
- a) Prostheses, orthotics,
 - b) Orthopedic footwear;
 - c) Medical devices for eye deficiencies
 - d) Hearing aids
 - e) Dental prostheses (fixed or removable)
 - f) Walking aid devices and wheelchairs
 - g) Replacements for the devices mentioned under paragraph a)-f)
 - h) Medical recovery and balneology services in spa sanatoriums
 - i) Medical recovery in sanatorium and preventorium.
- (3) For providing prostheses, medical devices and other substantial benefits in kind provided under paragraph (1) of this Article, the institution of the place of residence or stay shall require through a form, the prior approval of the Competent Institution, unless provision of benefits cannot be postponed without endangering the life or health of the person concerned.

Benefits in kind in case of residence in the territory of the other Contracting State for the posted workers and pensioners
Article 8

- (1) In order to receive benefits in kind under paragraph 1 of Article 14, paragraph 1 of Article 15 and paragraph 3 of Article 16 of the Agreement, a person must register at the institution of the place of residence or stay and submit a bilingual form issued in duplicate by the Competent Institution attesting that he/she is entitled to receive these benefits and indicating the period for which such benefits may be provided. If the person does not present the respective form, the institution of the place of residence or stay may address the Competent Institution in order to obtain them. This form shall also be used for the family members of the pensioner, referred to in paragraph 2 of Article 14, paragraph 2 of Article 15 and paragraph 4 of Article 16 of the Agreement.
- (2) The institution of the place of residence or stay shall notify the Competent Institution about all the registrations made by it.

(3) The Competent Institution shall notify the institution of the place of residence or stay on the cessation of entitlement to benefits in kind.

Reimbursement of costs

Article 9

(1) According to Article 38 of the Agreement, the cost of benefits in kind granted according to Articles 13-17 of the Agreement shall be reimbursed, for Romania, by the Competent Institution through the liaison body and for Montenegro, by the Competent Institution, based on actual costs of benefits in kind provided by the institution of the place of stay or residence, as shown in the individual forms with actual expenditure that this institution presents for each insured person, excluding administrative costs.

(2) Reimbursement shall be made in Euro. For Romania the exchange rate of the national currency, namely the “leu”, in Euro, shall be the rate of the National Bank of Romania on the date of the issuing of the reimbursement request.

(3) The request for expenditure reimbursement shall be sent after each semester, but not later than 3 years and it shall be paid within 18 months from the end of the month in which the request was submitted to the liaison body of the debtor Contracting State.

(4) In case of refusal for the purpose of payment of documents regarding the reimbursement of expenses, this shall be communicated to the other Competent Institution, until the expiry of the agreed deadline for payment, but not later than 36 months following the month during which the reimbursement claim was introduced.

(5) In case the institution of the place of residence or stay, which has provided benefits in kind, does not respond to the complaint introduced within the deadline provided in paragraph (4) of this Article, respectively within 18 months from the end of the month during which the claim was introduced, the complaint shall be considered accepted.

Payment of cash benefits

Article 10

(1) To qualify for cash benefits under the provisions of Article 18 of the Agreement, the concerned person requests to the doctor, respectively medical committee, from the territory of Contracting State of the place of stay or residence, who evaluated its health, to certify its work incapacity and its probable duration.

(2) The certificate shall be sent to the Competent Institution in the timeframe set by the legislation of the Contracting State of the Competent Institution.

(3) The payment shall be made directly to the insured person according to the legislation applied by the Competent Institution.

SECTION 2

OLD AGE, INVALIDITY AND SURVIVORS PENSIONS

Submission of claim

Article 11

- (1) The Institution of a Contracting state shall receive the claims for benefits pursuant to the legislation of the second Contracting State. The Institution of the Contracting State in which the claim for benefit was submitted, shall request the claimant to provide available documentation necessary for the Competent Institution of the second Contracting State for the processing of the claim, in particular information on the periods, type and places of work or activity, as well as information about the employer or the activity.
- (2) The Competent Institution of the Contracting State, which receives a claim for benefits, shall send, without delay, the claim to the liaison body or Competent Institution of the other Contracting State, indicating the date on which the claim was received.

The processing of claims and initiation of proceedings

Article 12

- (1) The Competent Institutions shall inform each other on any claim for benefits and other related matters significant for the entitlement and determination of the amount of the benefit, whereby validation of data on the determined bilingual form replaces the communication of the original documentation regarding the data it contains.
- (2) The Competent Institutions also submit the original documents or certified copies of documents certifying the periods of insurance completed in the other Contracting State, and possibly, in a third country.
- (3) The Competent Institution to which the claim was submitted shall confirm the periods of insurance to be taken into account pursuant to its applicable legislation to the Institution of the other Contracting State on the determined bilingual forms.
- (4) In order to determine the invalidity degree, a certified copy of the medical records being in possession of the institution of the place of residence/stay shall be sent to the Competent Institution of the other Contracting State, along with the determined bilingual forms.

Notice of completion of the process to determine entitlement to benefits
Article 13

The Competent Institutions shall inform each other, on the determined bilingual form, on the completion of procedures for determining entitlement to benefits, wherein they should indicate:

1. in case of awarding the right to benefit- the type and starting date of the awarding of the benefit;
2. in case of refusal – the type of benefit and the reason for the refusal.

Informing
Article 14

The Competent Institutions shall inform each other on all available facts significant for the determination of benefit, particularly on:

1. determination of the right to benefit;
2. termination of the right to benefit or suspension of the same;
3. any changes in insurance periods, with the confirmation of new insurance periods;
4. the beginning of the employment or performing activities;
5. any changes in the marital status of the widow or widower;
6. change of address;
7. termination of education of a child;
8. death of the beneficiary.

Payment of cash benefits
Article 15

(1) The pensions due by the Competent Institution of a Contracting State shall be paid directly to the beneficiaries, according to the legislation which the Competent Institution applies.

(2) The Competent Institution shall request the beneficiary information regarding the place of residence, the bank and the account number where the benefits shall be paid and other relevant data for the payment of benefits.

(3) The beneficiary who receives benefits under the legislation of one Contracting State and has the place of residence in the territory of the other Contracting State shall submit, on a yearly basis, the certificate of life to the Competent Institution, which shall be filled in and signed by the beneficiary, before a legal authority.

(4) If the certificate referred to in paragraph (3) of this Article is not submitted by the determined deadline, the payment of the pension is temporarily suspended until its receipt, unless the legislation of the Contracting States provides otherwise.

Death grant under the legislation of Romania
Article 16

- (1) To qualify for death grant under the legislation of Romania, the applicant who is residing in the territory of the other Contracting State shall submit the request directly to the Competent Institution or through the institution of his place of residence.
- (2) The request shall be accompanied by the necessary documents, according to the legislation applied by the Competent Institution.
- (3) Information provided by the applicant must be supported by official documents attached to the request and /or confirmed, as appropriate, by the institution of the place of residence of the applicant.

Exchange of statistical data
Article 17

By the end of June of the current year, the liaison bodies shall exchange statistical data on the number of beneficiaries, sorted out by type of benefit and the amounts paid in the territory of the other Contracting State for the previous year.

SECTION 3
WORK ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES

Benefits in kind
Article 18

- (1) In order to receive benefits in kind as a result of a work accident or an occupational disease based on Article 25 of the Agreement, the insured person, subject to the legislation of a Contracting State, that has its stay or residence on the territory of the other Contracting State, shall submit to the institution of the place of stay or residence a form issued by the Competent Institution certifying that he/she is entitled to receive benefits in kind as a result of a work accident or occupational disease. The form indicates the type of benefits in kind and the period during which they may be granted. If the person does not have the said form, the institution of the place of stay or residence addresses to the Competent Institution, through the bilingual form agreed, in order to obtain it.
- (2) Provisions of the paragraph (1) and (3) of Article 7 shall also apply in case of work accidents or occupational diseases.
- (3) The reimbursement of expenses for benefits in kind provided under Article 25 and Article 34, paragraph (4) of the Agreement shall be made by the Competent Institution, based on the individual forms with actual expenses issued by the institution of the place of stay or residence for each insured person, except the administrative expenses.

- (4) The reimbursement of these expenses is made only after establishing the work character of the accident or the occupational character of the disease by the Competent Institution, according to the provisions of the legislation it applies.
- (5) Provisions of Article 9 paragraphs (2), (3), (4) and (5) shall also apply in case of work accidents and occupational diseases.

Exchange of information and documents between institutions concerning work accidents or occupational diseases

Article 19

(1) If a work accident is occurring or an occupational disease is diagnosed in the territory of a Contracting State other than that in which the Competent Institution is located, declaring the work accident or the registration of occupational disease must comply with the legislation that the Competent Institution applies, without prejudice to the legal provisions in force in the territory of the Contracting State where the accident at work occurred or occupational disease was registered.

(2) The institution of the Contracting State in whose territory the accident at work occurred or the occupational disease was recorded, shall transmit to the Competent Institution all necessary information and documents, including a report on the state of health of the person concerned, accompanied by medical certificates at the end of the period of working incapacity.

Disputing the work character of the accident or disease

Article 20

(1) Where the Competent Institution disputes the work character of the accident or the occupational character of the disease, it shall inform without delay the institution of the place of residence or stay which provided the benefits in kind, which will be considered benefits under sickness insurance starting with the date from which they were provided, if the person concerned is entitled to receive them and reimbursed according to the legislation in force in the field of sickness and maternity.

(2) Where the work character of the accident or the occupational character of the disease is confirmed, the benefits in kind granted to the person concerned shall be considered benefits for work accident or occupational disease starting with the date on which the work accident occurred or the occupational disease was for the first time diagnosed.

SECTION 4 UNEMPLOYMENT BENEFITS

Aggregation of periods of insurance Article 21

- (1) For the implementation of Article 30 of the Agreement, the claimant shall submit to the Competent Institution of one of the Contracting States a bilingual form issued by the institution responsible of the other Contracting State, certifying the insurance periods completed under the legislation of this Contracting State, as well as the periods in which he/she was beneficiary of unemployment benefits.
- (2) If the claimant does not submit the form referred to in paragraph (1) of this Article, the liaison body or Competent Institution of the Contracting State shall request to the liaison body or to the institution responsible of the other Contracting State to issue the form.

SECTION 5 CHILDREN ALLOWANCES

Children allowances Article 22

Children allowances provided according to Article 2 of the Agreement are as follows:

- a) For: Montenegro
- Child allowance
- b) For: Romania
- State child allowance

The payment of children allowances Article 23

Children allowances are paid according to the legislation of each Contracting State.

PART IV
FINAL PROVISIONS

Date of Entry into Force
Article 24

This Administrative Arrangement shall enter into force on the date of entry into force of the Agreement and shall have the same period of validity as the Agreement.

This Administrative Arrangement is signed in two original copies at on, each in the Montenegrin, Romanian and English languages, all texts being equally authentic. In case of discrepancy of interpretation, the text in the English language shall prevail.

**On behalf of the Competent Authorities of
Montenegro**

**On behalf of the Competent Authorities
of Romania**